

Verkkokalastus jään alta

Keski-Suomessa tiedetään, että Päijänne ei jäädy joka vuosi. Mm. vuonna 2011 Päijänne ei jäänyt. Suli kuitenkin kesäksi. Suurjärvi jäätymänsä jo vuoden 2010 puolella ja uudestaan jäät peitivät selät vasta v. 2012 tammikuussa.

Kalat eivät voi kikkailla jäätymisaiheella vaan ne joutuvat elelemään kuukausitolkulla pimeässä ja kylmässä vedessä. Kalojen elintoiminnot toimivat kuitenkin lähes samalla intensiteetillä kuin lämpöisemmässäkin vedessä. Madehan kuteekin sydäntalvella.

Tavanomaisia talviverkoilla pyydettyjä kaloja ovat mateen lisäksi hauki, kuha ja ahven. Joskus voi vesistöstä riippuen verkkoon osua taimen tai siikakin. Pieniä lahnoja saattaa nousta kiusaksi saakka.

Suomalainen tietää mitä tarkoittaa verkkokalastus

Verkkoja riippuu lähes jokaisen kesämökin varastossa. Silloin tällöin ne ovat käytössäkin vedessä. Talvella jäiden tuloon jälkeen verkkokalastus sen sijaan on yleensä kuukausia kestävä, jatkuva projekti. Verkot ujutetaan jään alle ja pidetään siellä kunnes kevät koittaa ja jäät heikkenevät lopettaen kalastuksen. Säännöllisin välein verkot on kuitenkin koettava. Verkkojen paikkaa voidaan toki siirtää, mutta se on sen verran iso homma, että harva sitä viitsii tehdä. Seuraavassa jutussa tarkastellaankin talvikalastusta harrastajan näkökulmasta keskittyen vain verkoilla kalastamiseen. Linkolan tapaiset ammattikalastajat ja pilkkijät siivutetaan kylmästä.

Verkkokalastus on talvellakin luvanvaraista puuhaa; tarvitaan valtion "kalastuskortti" ja vesioikeuden omistajan lupa. Yli 65-vuotiaat eivät tarvitse kalastuskorttia. Verkkojen lukumäärää ja silmäkokoja säädelään kalastuskuntien toimesta, jotka yleensä hallitsevat kalastusoikeuksia sekä valvovat kalastusta ainakin järvilla.

Yleisimpiä kysymyksiä jään alla tapahtuvaan kalastukseen

Mitenkä verkot saadaan jään alle? Avantosukeltaminen ei kuulosta uskottavalta, joten täytyy alkaa selvittää todellisia konsteja.

Esi-isät ujuttivat verkot paikalleen riukujen avulla. Useimmiten käytetty menetelmä nykyään on jään alla kulkeva uiittolautaa. Mitä ohuemman jään aikana saat verkot veteen, sen helpompaa homma on jo näkyvydenkin takia, etenkin jos jää on lumeton. Kirkasvärinen lauta näkyy hyvin jään läpi. Lautaa pannaan jään alle lähtöavannosta ja nostetaan ylös toisesta avannosta. Laudassa on teräväkärkinen teräsjousi. Laudan mukana kulkevan narun avulla nykytelään lautaa eteenpäin. Lopuksi hinataan verkkojatan pää verkkonarulla paikalle ja kiinnitetään se uppoavalla narulla molemmissa avannoissa jäähän kiinnitettyihin merkkikepakkoihin. Tärkeätä on, että avantojen välissä syvyyttä on riittävästi, jotta verkon yläpaula ei jäädy kiinni. Vesi laskee yleensä talven aikana ja jää paksunee.

Verkot ovat nyt siis vedessä

Mikäli sää ei tuo läntisiä matalapaineita jäitä sulattavine vesisateineen, ei hommaa tarvitse uusia. Kokemisavannon päälle kannattaa sijoittaa vahva solumuovinen eristelevy, jotta jää ei ehdi vahvistua paksuksi avannossa kokemisvälillä. Vaikka verkon lasku on joskus työlästä, ei kokemista tarvitse tehdä kesäiseen malliin. Vedet ovat kylmiä, korkeintaan 4-asteisia ja kala säilyy pitkään hengissä. Itse olen kokenut verkot n. viikon välein. Tosi harvoin on sattunut, että kaloja olisi noussut kuolleena puhumattakaan syömiskelvottomina.

Kalat liikkuvat yleensä ahkerimmin alkutalvesta jolloin hauki- ja kuhasaaliskin on hyvä

Mateen kutu helmikuussa tuottaa matikkaa monesti runsaasti. Mateenkudun päätyttyä seuraa hiljaisempi aika, kunnes taas maaliskuussa alkaa tapahtua. Kuitenkin esimerkiksi tätä kirjoittaessani 13.2.12 saalis kahdesta 55mm silmäkooltaan ja kolme metriä korkeasta verkosta oli peräti lähes kahdeksan kiloa kalaa; kolme matikkaa ja kuusi kuhua.

Isön kalan kanssa voi rehvastella, rehvastelijana Eero Etelälahti. Talviverkkoon voi tarttua isokin kala. Oma ennätyseni on 5.1 kg hauki. Kuvan kuhan koko on 3.5 kg.muistaakseni. Kalamiehen muistihan on venyvä, ei kutistuva.

Jääsahauskin vaatii oman osaamisensa. Vettä on jään päällä lähes aina lumisateen jälkeen. Sahaajana Pascal Soulagnet. Kirjoittaja tarkkailee.

Uiittolautaa nostetaan ylös. Kirjoittaja töissä.

Perkaamista piisasi. Fileoidut tai muuten hyvin peratut kalat ovat oivia ja arvostettuja tuomisia jos niitä sattuu oman käytön yli jäämään. Silloin tällöin verkot uivat tyhjän panttinakin. Kokeminen pakottaa joka tapauksessa jäälle. Jos kaloja ei ole, voi aina lohduttautua sillä, että ei-pä tarvitse kohmeisin käsin niitä verkosta irrotella ja sotkuisia verkkoja selvittää.

Talvikalastuksen tavoitteena on saada kalaa sen verran kuin sitä syödään. Jos kalaa tulee yli hetkellisen tarpeen, löytyy yleensä tarvitsijoita. Jos ei, niin panemme fileet pakastimeen odottelemaan kalatonta viikkoa. Monet ystävämmme ja leipätyöni aikana myös asi-

akkaat ovat saaneet/joutuneet mukaan talviseen menoon. Kaukaisin osallistuja on ollut turkkilainen Saudi-Arabiasa työskennellyt Taifur, joka onneksi oli niin pienikokoinen, että vaimoni Tuulan talvikampeet sopivat hänelle. Mies nimittäin tuli Suomeen melko vähissä vaatteissa.

Aloitimme Tuulan kanssa eksoottisena pitämäni talvikalastuksen v. 1984 muuttaessamme Keski-Suomeen

Näin ollen lähestyy 30. juhlatalvikalastuskausi! Täytynee laatia aiheen merkit-

Kuin kissa liukkaalla jäällä Eero Etelälahti ja uiittolautaa. Joskus verkon lasku on helppoa. Tällä kertaa ainoa vaikeus oli pysyä paikallaan vahvan etelätuulen tuiver- taessa. Jäällä kulkeminen on joskus hankalaa lumen ja kohvajään takia jalan puh- kaistessa kohvan ja pysähtyessä joskus jopa parinkymmenen sentin syvyyden väli- den jälkeen teräsjäähän.

Kalan irrotus verkosta on joskus työlästä. Varsinkin hauki ja matikka ovat mestarillis- sia verkon sotkijoita. Irrottajana Tuula Etelälahti.

tävyttä vastaava juhlasuunnitelma. V. 84 kalastuspaikassamme ei juuri näky- nyt muita verkkoja. Niiden määrä lisääntyi sitten jonkin aikaa, mutta tänä talvena ei lähimailla ole näkynyt muita ver- kolla saalistajia. Harrastushan on melko vaativa nykyajan valmistetki, -seikkai- lu, -erä, -pilkki, -kalastus yms. valmis- palveluita käyttävälle, "vaativalle" asiak- kaalle. Pitää rähjätä kylmässä jäällä lu- messa ja tuiskussa. Verkot on koettava säännöllisesti, kalat on selvitettävä ver- kosta, perattava ja itse valmistettavakin. Näyttää siltä, että Suomessa talvikalas- tus verkoilla on vähenevää toimintaa, kuten marjojen ja sienien keruu. Hyvä-

Reseptit ovat oma lukunsa, esimerkkinä

perinteinen matikkakeitto

matikka,
perunoita,
sipulia,
punaista maitoa,
voita,
kalaliemikuutio,
suolaa,
sitruunapippuria,
vettä,
hapanleipäpala

Kuori ja paloittele perunat ja sipu- lit. Pane kiehumaan pieneen vesi- määrään. Keitä peratut matikan- palat kypsiksi. Kuori mahdollinen vahto pois.

Nosta kalat jäähtymään ja kaa- da matikkaliemi perunoiden ja si- pulien päälle sekä lisää yksi kala- liemikuutio.

Poista ruodot kaloista niiden jäähtyttyä. Kun perunat ja sipulit ovat kypsiä lisää kalat sekä punais- ta maitoa sopivasti Mausta keitto.

Pienen kiehautuksen jälkeen ri- pottele päälle tillisilppua sekä plä- jäytä pinnalle kimpale voita sekä voilla voideltu hapanleipä viipale. Anna hautua pari minuuttia.

Perinteisyys syntyy siitä, että raaka-ainemäärät vaihtelevat teki- jän mukaan.

Nautitaan hapanleivän ja sopi- van juoman kanssa.

Muita luonnonkalareseptejä sivul- la 8.